

Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași
Departamentul de Sociologie
și Asistență Socială

Holt România
Programul pentru Promovarea
Asistenței Sociale

Revista de cercetare și intervenție socială

Volumul 21

iunie 2008

**Review of
Research and
Social
Intervention**

**Revue de
Recherche et
Intervention
Sociale**

www.asistentasociala.ro

Otilia Alina LUPU

Fetele orașului. Studiu de
sociologie urbană în municipiul
Roman

*Secțiunea: Realitatea pe masa de
disecție*

Editura Lumen, 2008

Revista de cercetare și intervenție socială

acreditată CNCSIS, cod 657

Director: prof.dr. Vasile MIFTODE
Redactor șef: conf. dr. Ștefan COJOCARU
Secretar general de redacție: asist. drd. Daniela COJOCARU

International Advisory Board

prof.dr. Nadji RAHMANIA – USTL Lille, Franța
prof.dr. Patrick LeGuirriec – Université Tours, Franța
prof.dr. Victor Groze – Case Western University, Cleveland, SUA
prof.dr. Einar Helander – Lisabona, Portugalia
prof.dr. Karl Garber – ENSP Rennes, Franța
dr. Lindi Endicott – Planned Parenthood, SUA
prof.dr. Vicky Buchan, Colorado State University, SUA

Consultanți pentru domeniul protecției copilului și a familiei

Pintilii PENCIUC/Director Executiv Adjunct DGASPC Iași,
Maria Felicia MIHAI/Director Executiv DGASPC Botoșani,
Ionel Ștefănică ARMEANU/Director Executiv DGASPC Vaslui,
Marian LOSPA/Director Executiv DGASPC Neamț, Sorin
BRAȘOVEANU/Director Executiv DGASPC Bacău

Colectivul de redacție

Antonio SANDU, *Asociația Lumen*; Iuliana ZĂGAN, *Holt România*; Elena MOCANU, *Holt România*; lect. dr. Nicoleta NEAMȚU, *Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca*; Mădălina Constantin, *DGASPC Iași*; Raluca Popescu, *ICCV București*

ISSN: **1583-3410** (*variante tipărită*);

ISSN: **1584-5397** (*variante online*)

Editura Lumen, Iași

Adresa redacției: Holt România FCSSCF Filiala Iași,

Iași, str. Bistrița, nr. 7, Bl. B13, parter, ap.3,

tel./fax: 0332.402515, email: redactia@asistentasociala.ro

Revista de cercetare și intervenție socială

Realitatea pe masa de disecție

- Fetele orașului. Studiu de sociologie urbană în municipiul Roman*
Otilia Alina LUPU 7
- Asistența socială: structură, istorie și dezbateri recente*
Doru BUZDUCEA 15
- Rolul sindicatelor în cadrul pieței forței de muncă din România*
Cristian BLEANDĂ 34
- Comportamentul de vot între rațional și simbolic*
Claudiu COMAN 46

Teorii despre...

- Rolul și locul comunicării în activitatea managerială*
Petronela Livită PRACSIU 57

Prezentări la conferințe naționale și internaționale

- Domestic adoption of children currently in the protection system*
Ștefan COJOCARU 72

Vers des standards européens dans la protection de l'enfant
Cristina NEAMȚU 78

Foster care and the professionalisation of parenting
Daniela COJOCARU 90

Prezentări organizaționale

Centrul Virtual de Resurse în Asistența Socială 101

Expert Projects 103

Fetele orașului. Studiu de sociologie urbană în municipiul Roman

[Town's faces. An urban sociological research in Roman City]

*Lect.drd. Otilia Alina LUPU¹,
Universitatea „G. Bacovia” Bacău
Departamentul de Management și Administrație Publică*

Abstract

The problems of urban sociology are the problems of urban population indeed. Unfortunately the critical messages of the sociologists are not recognize by the local administration because the social dimension of the urban life are, in many cases, forget. This study is concentrate to the urban problems in a small town in Moldova and tends to explain some public opinions of the simple citizens about the quality of urban life.

Key words

Urban problems, quality of urban life, urban civilization, images of the city

Introducere

Problematica dezvoltării urbane a ajuns o preocupare de prim ordin atât pentru specialiștii în politici publice, sociologi, politologi etc. cât și pentru oamenii simpli – din ce în ce mai implicați în viața cetății, nefiind deci indiferenți la calitatea locuirii urbane. Toate aceste lucruri devin de maxim interes dacă ne referim la provocările noi ale dezvoltării economice globale, ale mixului de genuri arhitecturale și nu numai. În acest context dezvoltarea urbană tinde să fie pri-

¹ Otilia-Alina LUPU is lect. PhD student at the Dept. of Management and Public Administration, University „G, Bacovia” Bacău. She published a lot of articles and books in various fields: general sociology, sociology of work, economic sociology, social work.

vilegiul marilor noduri demografice (S. Sassen, 2006), a conurbațiilor deja constituite riscându-se marginalizarea unor populații urbane mai puțin evolute în ce privește infrastructura și/sau centralitatea geografică/geopolitică! De aici și interesul major al cercetărilor sociale de a se concentra pe zone urbane mărginașe, zone declarate urbane doar din considerente politice, zone urbane decretate ca fiind defavorizate sau amplasate în ceea ce s-a numit „pungi” ale sărăciei (a se vedea în M. S. Stănculescu, I. Berevoescu, 2004). etc. Fără nici o îndoială se pot face oricând legături între distribuția veniturilor, mărimea unui oraș și dezvoltarea urbană (B. Walker, 1981) însă dacă suntem de acord că creșterea urbană duce la disparități salariale și de nivel de trai evidente, nu e mai puțin adevărat că zonele urbane relativ marginale tind să se remarce printr-o uniformizare la nivelele de jos ale calității vieții și ale locuirii. Din perspectivă economică totuși interesul marilor investitori pentru aceste zone nu este absent: delocalizările din industria mondială tind tocmai spre aceste zone în care putem depista o forță de muncă destul de calificată, mai puțin expusă emigrării și mulțumindu-se cu venituri net inferioare celor din țările dezvoltate.

Metodologie

În acest studiu nu ne-am propus să aprofundăm dimensiunea economică a orașelor mici - mai curând să delimităm o serie de caracteristici ale locuirii urbane într-o astfel de localitate. Astfel în anul 2007 am fost solicitată să efectuez un studiu sociologic ce a avut drept temă gradul de urbanizare și consecințele sociale ale urbanizării în municipiul Roman, județul Neamț. Eșantionul a cuprins 1.000 de subiecți, selectați printr-o stratificare bistadială aleatoare, dintre care 503 au fost persoane de sex masculin și 497 persoane de sex feminin, rezultatele având o marjă de eroare de $\pm 3\%$ la un nivel de încredere de 95%. Repartiția eșantionului pe vârste a fost următoarea:

Categorii de vârstă	18-25 ani	26-35 ani	36-45 ani	46-55 ani	Peste 55 ani
Procente	19%	27%	28%	17%	9%

Tab. Nr. 1 Distribuția eșantionului pe categorii de vârstă

Repartiția din eșantion s-a apropiat semnificativ de structura populației orașului (în total cca. 70 000 de locuitori), o populație în curs de întinerire cu o bună dinamică demografică (spor natural pozitiv). După variabila studii repartiția în eșantion a fost următoarea: 13% absolvenți ai unor instituții de învățământ superior, 46% absolvenți de liceu și restul în proporție de 41% erau absolvenți ai

unor școli postliceale (6%), profesionale (20%) sau au încetat studiile după 7, 8, 10 clase (15%). Am întâlnit o întreaga gamă de profesii și ocupații de la muncitori necalificați până la medici și profesori, avocați și ingineri. Pe lângă aceștia, o proporție de 8% dintre subiecți erau fără ocupație. În sfârșit, ultima dintre întrebările de identificare a avut în vedere mediul de rezidență. Astfel 82% dintre subiecți provin din mediul urban și 18% din mediul rural (zonele periurbane).

Prezentarea datelor

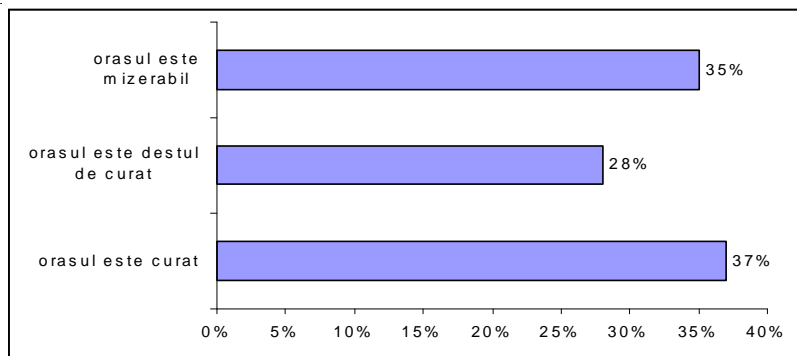
Studiul și-a propus să afle din partea cetățenilor cum percep un trai civilizat în orașul Roman și care este diferența între civilizația urbană ca reprezentare socială și situația de fapt, traiul curent și aprecierea asupra calității locuirii. A trăi într-un oraș civilizat înseamnă pentru româșcani:

- un anumit nivel de cultură (spirituală)
- respectul pentru ceilalți locuitori
- respectul pentru normele sociale generale
- „șapte ani de acasă”
- infrastructura (iluminat public, apa potabilă etc.) și dezvoltarea economică
- imaginea arhitectonică (îmbinarea între vechi și noi construcții).

A fi cetățean civilizat înseamnă, în viziunea româșcanilor: a fi educat (58%) a avea bun-simț și respect (45%), a păstra curățenia orașului, a achita taxele și impozitele locale, a participa la manifestările comunității și a respecta legile (67%). O minoritate a declarat că a fi civilizat înseamnă a fi religios, diplomat, amabil, inteligent etc.

Ca și reprezentări sociale respondenții s-au apropiat destul de mult de definiția de dicționar (DEX) a civilizației/a traiului civilizat: „nivel de dezvoltare materială și spirituală a societății dintr-o epocă dată a unui popor, a unui stat; cultură materială și spirituală sau nivel înalt de dezvoltare a unei societăți”. Totodată, după același DEX, ceva/cineva *civilizat* înseamnă „că are o cultură și o tehnică înaintată, a ajuns la un nivel superior de civilizație, la un standard de viață ridicat; care este manierat, politicos”.

Evident că la nivel de reprezentări sociale totul se subsumează unui nivel teoretic, unui ideal-tip de locuire din diverse perspective: socială, economică, urbanistică etc. Însă aprecierile legate în mod direct de urbea în care locuiesc sunt în mare parte îndepărtate de acest model. De exemplu, întrebați de starea de curățenie a orașului româșcanii sunt împărțiți:

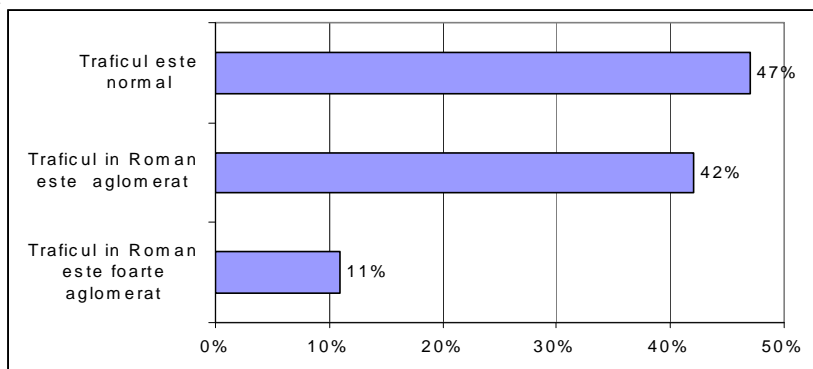
Grafic nr.1 Gradul de mulțumire față de curățenia orașului

Se observă că o bună parte din respondenți privesc mai degrabă critic starea de curățenie a orașului. De asemenea am observat că nici un respondent nu a ales varianta „orașul este foarte curat”, ceea ce este un fapt semnificativ. Același decalaj l-am observat și în ce privește gradul de urbanizare în general și aprecierile asupra dezvoltării urbane a orașului:

Dezvoltare urbană în general	Aprecieri asupra dezvoltării urbane a orașului
Clădiri și spații armonizate în peisaj	Orașul este frumos, plăcut acceptabil (46%)
Aspectul clădirilor	Orașul nu este modern
Ordinea și înfrumusețarea orașului	Aspectul orașului lasă de dorit
Valorificarea unor clădiri importante	Străzile înguste
Infrastructură și dezvoltare economică	Probleme ale traficului rutier
Dezvoltare culturală	Slabă dezvoltare economică (restul de 54% din răspunsuri)
Înglobarea satelor din apropiere	

Tabel nr. 2 Diferențe între aprecierea dezvoltării urbane în general și aprecierea dezvoltării propriului oraș

Evident că o bună parte a acestor aprecieri necesită o atenție mărită din partea autorităților locale. Dacă ar fi să exemplificăm una din aceste probleme ne-am oprit la traficul rutier din orașul Roman. Cetățenii cred că...

Grafic nr.2 *Opinia despre traficul urban din roman*

Se observă că majoritatea consideră traficul rutier urban ca nesatisfăcător iar printre cauze au fost desemnate astfel:

- 23% dintre subiecți considerau că sunt prea multe mașini
- 22% dintre subiecți acuzau lipsa spațiilor de parcare și lipsa asfaltului,
- 13 % au spus că străzile sunt înguste, mici, pline de gropi,
- 10% considerau că nu sunt multe mașini,
- 6% erau nemulțumiți de funcționarea semafoarelor etc.

Aceste procente se referă în mod previzibil la cei nemulțumiți însă, pe de altă parte, am observat și o tendință semnificativă: cei care sunt totuși mulțumiți de calitatea vieții urbane în oraș nu pot, în bună parte, să justifice această opinie. Acest fapt trimite și la ideea unui orizont de așteptare relativ limitat (uneori poți fi satisfăcut în condițiile în care nici nu speri foarte mult sau în cazul în care nu poți face comparații semnificative!). Tocmai de aceea am rugat subiecții să pună în balanță trei aspecte pozitive și altele trei negative legate de dezvoltarea urbană a orașului rugându-i să fie mai punctuali de această dată:

Aspecte pozitive	Aspecte negative
Aspectul plăcut al orașului	Chioșcuri, tarabe, aspect de bazar
Piața	Trotuare înguste, murdare
Supermarketurile	Câinii vagabonzi
Mall-ul	Piața murdară cu construcții pe trotuar
Clădirile modernizate	Transportul în comun
Noile centre comerciale	Lipsa spațiilor verzi
Parcul	Sărăcia și șomajul
Gara	Abundența populației rroma
Asfaltarea unor străzi	Lipsa toaletelor publice
Apa potabilă zilnic	
Blocurile ANL	
Mai multă siguranță publică	
Episcopia Romanului	

Tabel nr. 3 *Aspecte pozitive și negative ale dezvoltării urbane în Roman*

O altă problematică a cercetării a vizat lizibilitatea urbană (a se vedea studiile de pionierat ale lui K. Linch, 1960) iar întrebarea s-a referit la identificarea de către cei interogați a clădirilor/monumentelor semnificative pentru viața comunității. Astfel subiecții au indicat în proporție de 24% Episcopia Romanului, 35% Muzeul de Istorie, 17% Muzeul de Artă, 18% Casa Celibidache, 12% Cetatea Romanului (Cetatea Mușatină), 13% cele 10 statui din Parc, 5% Bustul Viorica Agarici, 36% statuia lui Roman Mușat și statuia lui Ștefan cel Mare. Toate aceste așezăminte ar fi trebuit să își pună amprenta pe o anumită atmosferă culturală (propice consumului cultural). Însă părerile romașcanilor au fost alarmante: 72% credeau că acestea trebuie renovate, reparate și îngrijite dar cu menținerea notei istorice proprie fiecărui monument; 18% erau de părere că trebuie făcut mai mult pentru promovarea acestora și pentru stimularea vieții culturale și sociale. De altfel, nu întâmplător, întrebați despre gradul de satisfacție privind activitățile culturale care se desfășoară în localitate doar 14% dintre respondenți o considerau normală, bună sau satisfăcătoare și în proporție de 67% arătau că ea este mediocră, inexistentă, slabă, nesatisfăcătoare etc.; 4% dintre subiecți cred că „viața socială și culturală a cuiva depinde de cercul social în care se învâрте fiecare”, iar 15% nu au răspuns.

Toate aceste rezultate considerăm că nu sunt optimiste în ceea ce privește relansarea în viitor a unei vieți sociale și culturale pozitive. În acest context foarte

util a fost să contabilizăm sugestiile româșcanilor privind o dezvoltare durabilă a vieții urbane. Ajunși într-o poziție decizională să vedem ce ar face aceștia:

- 15% ar crea mai multe locuri de muncă,
- 49% ar avea mai multă grijă de curățenia orașului, de infrastructură, ar asfalta mai multe străzi, ar renova parcurile, ar amenaja mai multe spații verzi și ar planta mai multe flori, ar amenaja și construi mai multe parcări, ar ilumina mai multe străzi, ar înființa toaletele publice, ar renova Casa de Cultură și Primăria;
- 16% ar activa viața socială și culturală prin spectacole de teatru și film, prin organizarea unor spectacole pentru populație;
- 16% ar aduce o unitate McDonald's în Roman, ar construi noi locuințe pentru tineri, dar și cămine pentru bătrânii și copiii defavorizați, ar moderniza școlile și grădinițele și ar renova spitalul.
- 4% dintre subiecți nu au răspuns.

Această ultimă întrebare a stârnit un interes mare din partea respondenților chestionați. Revenind însă la variabilele de plecare să mai adăugăm faptul că problemele orașului erau de interes pentru toată populația studiată indiferent de sex sau de studii, însă pe categorii de vârstă am observat o lipsă masivă de interes mai ales la persoanele tinere cu vârsta în jur de 20 de ani.

Concluzii

Credem că rezultatele cercetării noastre vin în întâmpinarea problemelor cu care se confruntă autoritățile administrative publice locale oferind, cel puțin pe moment un cadru de acțiune locală în ce privește dezvoltarea socio-economică a localității.

Bibliografie

- ***, Dicționarul explicativ al limbii române, accesibil la [http://dexonline.ro!](http://dexonline.ro)
- Walker, B., 1981 „Income Distribution, City Size and Urban Growth: a Rejoinder”, Urban Studies, nr 18.
- Lynch, K., 1960, The Image of the City, MITpress. Cambridge, MA.
- Stănculescu, M. S., I. Berevoiescu (coord.), 2004, Sărac lipit, caut altă viață, Ed. Nemira, București.
- Sassen, S., 2006, Cities in a Global Economy, Sage Publication, London.

Rezumat

Problemele sociologiei urbane sunt în același timp și problemele populației urbane în sine. Din păcate mesajele critice ale sociologilor nu sunt identificate de către administrația locală deoarece dimensiunea socială a vieții urbane este, în foarte multe cazuri, ignorată. Studiul de față se concentrează asupra problemelor urbane într-un mic oraș din Moldova și are ca drept scop să explice câteva din opiniile public exprimate ale cetățenilor simpli privind calitatea locuirii urbane.

Cuvinte cheie

probleme urbane, calitatea vieții urbane, civilizație urbană, imaginile orașului